

**Ester Silfversparrre
1874-1971**

MINNEN

DAGBOKSANTECKNINGAR TOM 1918

Dagboksanteckningarna skrevs i början av 1960-talet. Skrivandet avbröts då dottern Ulla avled 1964. Anteckningarna är renskrivna på skrivmaskin av Eva och Ragnar Uddenberg 1993. Därefter digitaliserade, styckeuppdelade och rubriksatta av Jan Krey juli 2003.

INNEHÅLL

Ester	1	Gerdas och Hannas bröllop 1902	9
Fars släkt	1	Maria på Sverigebesök	10
Mors släkt	1	Besök hos Gerda i Sthlm 1903	10
Fars ungdomstid	2	Åter i Helsingborg	12
Mor och Far träffas	2	Korrespondens med Oscar	12
Adolfsberg 1872	3	Förlovning 1904	13
Minnen från barndomstiden	3	Giftermål 1906	13
Gustavas bröllop 1884	4	Det första barnet, Brita 1908	14
Skoltiden	4	Tvillingarna Ingrid och Sune 1910	15
Gustavslund 1887	5	Flytt till Välluf 1911	15
Fanny bröt benet	6	Eva 1912	15
Ebba Lundbergs Läroverk	6	Mor och Fars flytt till Gamlegården	16
Bleksot 1892	6	Birger Sjöberg mfl vänner	16
Handelsinstitutet i Stockholm	7	Sune 1913	17
Åter i Helsingborg	7	Baltutställningen, Luggudedräkten	17
Mia och Tor	8	Midsommar på Sofiero 1914	18
Gerda	9	Kriget 1914	19

Ester

Den 4 April 1877 föddes en liten flicka på Adolfsbergs gård i Hälsingborgs landtsförsamling. Hon fick namnet Ester Matilda och var nr 8 av syskonen (6 flickor och 2 pojkar), 1889 kom en dotter även. Adolfsbergs gård köpte min fader Johannes Jönsson år 1872 av en dansk rentier, som hette Harboe.

Fars släkt

Far var född i Össjö där hans far hade ett arrendetorp under Össjö herrgård, och så var han s.k. "indelt soldat". Farfar dog då barnen, 5 st voro minderåriga, far född 1837 var yngst, och då endast 4 år. Farmor, som var född 1795, fick nu ensam ta hand om hemmet. Enligt fars berättade minnen var hon en enastående duktig kvinna, barnen höll hon i "tukt och Herrans förmaning" och uppfostrade dem till lydnad och arbete. De blevo också goda och framgångsrika medborgare.

Farmor vars namn var Elsa Christina var född Trana och av vallonsläkt. Hennes föräldrar hade en "finsmedja" och lär ha gjort vackra och finarbetade saker. Fars bror Henrik gick hos dem i "lära" och satte med tiden själf upp en, som de kallade vallonsmedja på Amager i Danmark. Dit flyttade också 2 systrar till far. Och med faster Greta blev vi mycket fästade. Hon var gift med en mycket förmögen "vognman" Larsen i Köpenhamn, och med våra kusiner Emil, Nora och Anna umgicks vi livligt i ungdomen. För kort tid sedan dog Noras son Paul Emil (läkare), efterlämnande en förnäm samling konstverk, som vid auktionen inbringade över 1/2 miljon kr.

Endast 2 minnessaker har jag kvar från fars hem: 1 kopparkaffekittel på 25 liter, som farmor lånade ut vid bröllop och begravningar i Össjöbygden, samt ett litet strykjärn, som farbror Henrik gjort i den Transka vallonsmedjan under lärotiden. Ja detta är vad jag vet om fars släkt.

Mors släkt

Mor var född 1838 och dotter till landtbrukaren och nämndemannen Anders Nilsson. Morfar ägde "Kärrebergagården" numera kallad Ottosfält, den ligger bakom Wrams Gunnarstorp (på andra sidan Söderåsen) samt Bäckagården, som ligger alldeles nedanför "Björnekulla Klint" samt Björnekullagården, en kringbyggd korsvirkesgård, som ligger strax förbi järnvägsbron t.v. om vägen mot Kvidinge. Alla tre gårdarna hade morfar ärvt af sina föräldrar. Kärrbergagården var under Skillinge fick han övertaga xxxxx

Av morfar har Jag inget minne men vet, att han var en driftig landtbrukare och en trevlig kavaljer och glad man. Han dog innan jag föddes. Mormor bodde kvar på den hemtrevliga Björnekullagården till sin död 1886. Jag minns så väl hennes begravning. Där var ett hundratal personer, som skulle trakteras med middag efter jordfästningen. Mina syskon var också med, tillsagda att se ledsna och allvarliga ut. Gerda och jag hade nya svart- och vitrutiga klädningar. Vid ett långbord var otaliga maträtter framdukade och vi fingo syn på ett stort fat med något inbjudande gott och garnerat med vispgrädde. Vi öste upp rågade tallrikar och trippade ut i portgången, och efter första skeden stirrade vi på varandra och spottade ut det "goda", som vi senare fick veta var sillsallad och inte som vi trodde "änglamat". Men vi tog skadan igen med nya portioner av allt det andra goda. Särskilt minns jag chokladpudding dekorerad med svarta stjärnor och kors på den vita vispgrädden samt konfekten i svart och vitt papper. Alla de vackra krukväxterna voro också insvepta i svart papper. Många gånger talade Gerda och jag om denna upplevelse. Någon tid innan mormor dog fick jag följa med mor och far då de skulle "se om" mormor då hon låg sjuk,

och jag minns henne så väl en liten liten gumma blek och fin med en vit "pipstruken" mössa på huvudet.

Någon tid efter begravningen blev det lösöreauktion på gården och jag har många gånger önskat att far, mor och syskon haft mera förståelse för det, som då såldes. Vackra möbler, silver, koppar och tennsaker i massor, hemvävt linne, vackert porslin och glas. Men tiden var inte mogen för att förstå sig på de nu så dyrbara antikviteterna. Jag fäste mig vid en liten vacker ekkista, som jag tyckte skulle vara bra till dockskrin och bad far ropa in den. "Det kan du själv göra" sa han "och lägg till 10 öre var gång". Kistan ropades upp för 25 öre och en spekulant lade till 10 öre, 45 öre skrek jag och klubban föll med orden "den lilla flickan ska ha den," och den var min. Jag älskade och vårdade den öfver 60 år till jag 1949 skänkte den till min yngsta dotter Ulla, som skulle ha den till sin son Per Arnes kläder.

Många år efter fick vi av mor och moster Augusta veta varifrån "kistan" och vår mormor härstammade. Hon var dotter utom äktenskapet till Gustav von Horn av Rantzien (se ättartavlan jag har) och fadern var anställd på Skillinge gård, då ägd av Horn av Rantzien. Lilla mormor blev uppfostrad av en familj på Skillinge, där hon växte upp. När hon var 10 år fick hon av sin mor den kista, som jag inropade på auktionen efter henne, och på nyckelskylten är det Hornska vapnet präglad. Till Skillinge kom min morfar som inspektor, och det blev då möte med mormor, som slutade med förlovning och giftermål 1836 och de unga fick övertaga familjegården Kärrebergagården den 13/6 1838 från mor. Ja detta var om morfar och mormor.

Fars ungdomstid

Far som på Össjö gård hade gått i trädgårdslära hos Bergh blev vid 10 års ålder av Bergh rekommenderad att bli antagen som trädgårdselev hos Hovj. Tornerhjelm på Wrams Gunnarstorp och där stortrivdes han i ett tiotal år och i de anteckningar han gjorde därifrån bevisas stort intresse för trädgårdssyrket. I en anteckningsbok, som jag har antecknades alla de blommor och buskar (även de latinska namnen) som odlades och sköttes där. Från denna tid talade han för oss barn ofta om intressanta händelser på godset, bl. a. minns jag hans berättelse om när Karl XV, som då endast var regent gästade Wrams Gunnarstorp. Länsmannen, som skulle upprätthålla ordningen, var en mycket liten herre som ju hade i uppdrag att hålla det nyfikna folket på avstånd, när Majestätet skulle beundra den vackra trädgården, gick nervös och liten och föste undan "publiken". Plötsligt lade kungen handen på hans axel och ropade: "Har du som är så liten inte plats nog att komma fram", det blev jubel över folkmassan och den stackars länsmannen drog sig slokörat bakåt. Många roliga historier kunde far berätta från denna tiden i synnerhet vidskepelse- och trollpackehistorier, men det skulle dra för långt ut att här berätta om.

Mor och far träffas

På andra sidan om Söderåsen mot Qvidingevägen låg Kärrebergsgården, som då ägdes av morfar och dit var vägen inte lång från Wrams Gunnarstorp. Som morfar var stor vän av trädgårdsalster och han från Wrams Gunnarstorp lätt kunde inhandla vad han behövde blev snart bekantskapen gjord med den duktige unge mannen, som då skötte växthuset och det resulterade i fars umgänge på Kärrebergagården, och så uppstod kärlek mellan mor och far, och far blev snart familjemedlem och fick arrendera morfars Bäckagården där de bodde en tid tills far fick meddelande från dåvarande Prosten Hawilt? i Hälsingborg att han blivit antagen till stadsträdgårdsmästare. Brevet försvann vintern 63-64 från en låda på Gamlegården jämte en del andra gamla papper, som jag bevarat efter far. De flyttade alltså till Hälsingborg 1859 till ett hus i Långvinkelsgatan intill Dr Netzlers bostad. Här

föddes mina 3 bröder Nils Emanuel, som dog 4 år gammal, Carl Gustaf och Nils samt systrarna Gustava, Anna och Elsa.

Adolfsberg 1872

Far importerade fröer från Olsens Enke i Köpenhamn och satte upp en lönande fröhandel. Han gjorde flera fastighetsaffärer. År 1872 köpte han landegendomen Adolfsberg av en dansk rentier, som hette Haboe. Här fick han upp jorden i högkultur och köpte Gustafslund 1887 för 83.000 kr. på exekutiv auktion efter dansken Christiansen. På Adolfsberg föddes systrarna Maria och Gerda samt jag själv 1877 och så Hanna 1879.

Minnen från barndomstiden

Mitt allra första minne är från 1881 då farmor en dag skulle komma på besök. Hon var född 1795 och nu 86 år. Far hade ålagt oss att uppträda fint och hyfsat. Vi stod nyfikna på utkik, när hon krom åkande med far och när hon steg in lär jag ha skrikit till- "Uff en sån räli famo" till fars och mors förskräckelse. Men farmor skrattade och karamellstruten kom fram och vi blev de bästa vänner. Sen minns jag våra lekar på södersidan av den gamla korsvirkeslängan på Adolfsberg. Utmed väggen byggde vi vår "ladugård" med alla sorters husdjur, som vi gjorde av pilepinnar från "parkallén". Jag kan även minnas surret från ett tjogtal bikupor av halm och ljuvligt var det att få vara med när far "skattade" kuporna och vi fick honungskakor att suga på. Vi gjorde en riktigt fin ladugård av stenar, pinnar och mossa och djuren bestod av pilepinnar i otaliga storlekar och former. Ack vad det var roligt! Ibland rusade vi till far och talade om att Kastor och Pollux fått föl och Stjärna Rosa fått små små kalvar. Tiden gick så fort och vi minsta var ännu för små att hjälpa mor i köket men plocka pinnar från slån bärsbuskar och skrapa dem fria från "bark" det kunde vi. Dessa pinnar begagnades vid stoppning av blod- och fläskkorv vid de stora slakterna.

En dag minns jag ett väldigt ståhejande på vägen, som gick alldeles förbi. Där stod ett "följe" finklädde personer 2 män och 2 kvinnor samt 4, som vi nu kalla "tonåringar" 2 pojkar och 2 flickor, bärande knyten och broderade kappsäckar. Alla hade blomsterkvastar om halsen och något liknande hade vi aldrig sett. Så fick vi veta, att de var från Filborna och på väg till Helsingborg för att därifrån fara med båt till Köpenhamn varifrån resan skulle gå vidare till det guldlockande Amerika. Far kände männen väl och senare minns jag, att han talade om, att han avrått dem från resan. Men nej de skulle fara och hur det sedan gick det vet jag inte.

Denna barndomstid står ännu så klart i mitt minne. Några leksaker fick vi mycket sällan förutom vars en liten trädocka med papperskläder, som far nån gång köpte på marknaden. Hur roligt var det inte när vi fick hjälpa mor att på kvällarna dra ihop de till blekning utlagda vävräckorna. 2 vävstolar voro ständigt i gång och allt som behövdes vävdes hemma dels av mor själv samt av "pigorna", som redan kl. 4 på morgonen började mjölkningen och efter en stunds vila var det att åter börja arbetet. Lingarnet bereddades hemma. Far vallade lin på omkr. 10 tunnland. Plantorna rycktes upp och ställdes i skylar för torkning. Sedan repades det på en repkam eller "häckla" för att barken skall lossna. Sedan blöttes linet i parkdammen eller i den tvärs över ägorna rinnande bäcken och rötades 1 veckas tid. Efter torkningen ute eller vid dåligt väder inomhus bräcktes linet med en linklubba för att frigöra tågorna från veddelarna och sedan skäktades det med skäckteträ (som då var en vanlig gåva till bonddöttrarna, jag har kvar mors d:o) för att avskilja tågorna. Blånorna, som användes till grövre garn, hade förut fränskiljts genom häckling d.v.s. dragning genom ett häckleträ, som var tätt besatt med långa spik. Allt detta arbete gjordes i den s.k. brytestugan, som låg utmed vägen, som gick från vår väg mot staden och där fick vi barn

ofta vara med och se på arbetet. Och det vävdes frenetiskt. Det kardades även ull av de hemklippta fåren, som far varje år köpte av några män från Blekinge.

Gustavas bröllop 1884

Syster Gustava skulle ha bröllop och det behövdes "hemgift". Hon hade ett par år varit på Hjelmshults egendom för att lära hushåll och gå frun tillhanda, som det då hette. Familjen Johannes J:son var goda vänner med mor och far och deras sonson var vår vän Dr. Arvid Leire, som jag senare skall skriva om. Bröllopet minns jag så tydligt. Det var 1884 och ett jättestort tält var uppfört på gräsmattan, där minst 100 personer skulle trakteras. Bland inbjudna voro också släktingarna från Köpenhamn. Faster Greta med barn och farbror Henrik med barn.

Förberedelserna till bröllopet hade varit livliga. Två sömmerskor jobbade länge hemma och till oss 4 yngsta systrar blev det 2 ljusgula klänningar till Mia och Gerda och 2 svart- och vit smårutiga till Hanna och mig. Jag var då 7 år och roligt hade vi med de danska kusinerna. Knud, Henriks pojke var en riktig spelorre han fångade 2 Alikeungar i parken och släppte upp på tälttaket, där de spatserade omkring och gästerna trodde att det började regna. Stygg var han också tyckte vi när han nöp brudgummen i fötterna. Det gjorde ingen nytta att svåger Bengt sparkade bakåt gång på gång till sist måste Gerda dra bort Knud och läxa upp honom.

Efter maten utrymdes tältet och dansen började. Musiken utfördes av tvenne fiolspelare "Palmarna" från Filborna och när de skulle trakteras dansades efter allmän sång av gamla dansramsor. Handlaren C.E. Hedström från Helsingborg var storsångare och sjöng en valsmelodi så lydande; Du tycker du är vacker, det tycker jag med, och ängen är grön och flickan är skön, kom och valsa med mej jag tycker om dej, och många andra. När brudparet fram på småtimmarna skulle fara i ponnyvagn till sitt hem i Välluf haglade massor av risgryn över dem under skallande hurrarop och vi barn sprang bakefter vagnen halvvägs mot Bankogården.

Skoltiden

Snart var det tid för mig att börja småskolan, som låg i Filborna vid vägkorset till Vasatorp. Det var lång väg men jag hade 1-sta året sällskap med syster Gerda. Lärarinnan Emma Larsson avgudade vi. Där gick jag i 2 år och fortsatte sedan i den s.k. Storskolan som låg närmare hemmet alldeles förbi Plantskolan.

Vi hade en lärare som hette Karlsson. Han blev omtöcknad efter sina studier om metersystemet, som 1884 skulle införas i Sverige. Han målade och nitade stora kartor över alla de gamla och nya vikt- kub- yt- och längdmåtten; som var så överskådliga och vi blev verkligen inpyrda med alla förvandlingssiffrorna till nytt och tvärtom. En uppsats jag skrev och ännu har kvar om metersystemets införande i Sverige fick av läraren betyget "Tack" ty A var ej gott nog. Under ordet "tack" skrev syster Gerda, som var lite jalous på mig och ritade två sammanknäppta händer. Examen. Prosten Witts moralpredikan om "stryk luggen ur pannan och varen lik Edra mödrar" dundrade han.

Våra grannar på Adolfsberg under somrarna var Kronouppbördskamrer Öbergs familj. De hade 6 barn i samma ålder som vi och vänskapen blev stor mellan oss hela livet. Endast en av dem lever nu Elin af Petersens, som bor kvar i den gamla gården Ragnvalla, gränsande till våra ägor. Vi upplevde här otaliga nu ej förekommande lekar bl. annat Engelska fångelset, Bro bro Billa. Flyg lilla duva, flyg nu.

Thyra n. 3 i ordningen gifte sig mycket ung med Greve Philip von Schwerin ägare af Odensgöls fideikommiss. Hon dog förra året 92 år gammal. Jag råkade henne förra året, då vi pratade om barndomen. Hon var mycket kvick och hade snabba repliker. Jag minns när hon talade om hur hon snoppade till Häradshövding Horney (då domare i Luggude härad), som hade sitt kansli i våningen under Öbergs. Då hon i nåt ärende for nerför trappan kom H samtidigt ut ur sin dörr och hon tänkte som vanligt skoja med honom. Han slog emellertid ifrån sig med handen med orden "gå, flicka, jag har så många utslag i huvudet, så jag kan inte vänta", hon skrek till "Oh, jag ska hämta doktorn genast" och for vidare skrattande iväg.

Det skulle dra för långt att här skriva om de otaliga minnena från denna tid. Öbergarna hade säkert ett gott inflytande och det satte säkert en viss stil på oss bonnflickor att år efter år umgås med dem. Far som alltid ålagt oss att vara noga med vårt umgänge och alltid visa gott uppförande. Det fick vi också lära av vår gamla fina mor.

Gustavslund, 1887

År 1887 köpte far Gustavslunds egendom och det blev för oss en stor förändring. Inte var vi barn glada just den första tiden, det var så stort att vi höll på att gå vilse. Men ack vad vi sedan älskade detta ställe.

Far byggde om ladugård och nytt stallhus uppfördes. Det var 6 eller 7 statfamiljer på gården. Efter ett år den långa stallbyggnaden som remontlänga. Far hade under Helsingborgsstiden med general Cederström gjort upp att bygga för 120 st. remonter d.v.s. 2 och 3-åriga hästar, som skulle stå på tillväxt och motioneras tills de vid 4 års ålder skulle inridas vid kavalleriet. Det blev en helt annan miljö vi nu kom till. Det kom officerare ofta ridande med sina fruar och naturligtvis skulle de se den vackra trädgården och njuta av dess underbara frukter. Och så såg de på när far i "paddocken" rastade hela hästflocken.

En dag inspekterade Kavalleriinspektören Prins Carl remontdepån. Han kom ridande med Greve Cederström och ett flertal andra officerare. Far sa åt oss, att vi fick stå vid en husgavel, där de skulle rida förbi så att vi fick se prinsen. Alla steg av hästarna och Cederström presenterade Far för prinsen, de gjorde sällskap till stallarna och alla hästarna togs ut i paddocken, där de rastades. Prinsen skrattade godt, när far var efter den som smet igenom. Prinsen var högst belåten och tackade far för mycket god kondition på hans skyddslingar. Stolta blev vi när general Cederström fick syn på oss och glatt hälsade på oss, vi kände ju honom så väl från hans otaliga besök hos far. Prinsen, som såg detta kom fram samtalade något till oss bl. a. tog oss alla tre i hand. Detta var minsann något att "skryta med" i skolan.

Ett vackert minne har jag av Generalskan. En dag skulle jag åka med far till stan och gå upp till henne med en korg körsbär. Jag blev mottagen av en adjutant i uniform och sabel och sade mitt ärende. Snart kom den förtjusande Grevinnan med stor famn emot mig och förde mig in i ett stort rum där hyllor mot väggen var fullsatta av, som jag sedan fick veta "ostindiskt porslin". Jag blev trakterad med saft och kakor och så gick hon fram och tog ner en liten vas och sa den skall du ha som minne av mig för du är så rar. Vasen har jag ännu kvar efter 76 år.

Fanny Cederström bröt benet.

General Cederström var mycket fästad vid far. Cederström ägde den vackra gården Liatorp med mycket stor trädgård. Här lät han far göra nyanläggningar, omdana och bygga växthus under hans första Helsingborgstid. Senare besökte generalen oss på Gustafslund. En dag kom han ridande med sin dotter Fanny (senare Frih. Ramel på Övedskloster). De red över gårdsgården, gränsen mot Bankogården och Fanny flög av hästen och bröt smalbenet. Generalen red i ilmarsch hem och begärde hjälp och det blev minsann bråttom. Allas vår Frans spände för hästarna och fick i landåen föra sjuklingen till lasarettet. Ridhästarna fick stå kvar och syster Maria fick följa med och hålla upp det skadade benet. Maria stod sedan i särskild gunst hos Generalskan, som bl.a. gav henne en vacker psalmbok till hennes konfirmation 1889.

Ack ja, livet fortsatta med skolgång i Filborna. Vid dåligt väder fick vår Frans rida med Hanna och mig till skolan och även hämta oss hem. Avundsjuka blev vi betittade av kamraterna när vi med tre hästar kom ridande.

Ebba Lundbergs läroverk

Syster Anna som genomgått Skara Seminarium tyckte att jag skulle börja i Ebba Lundbergs Högre Läroverk och det blev så bestämt. Jag provade in i 4 klass och det blev fina betyg i alla tentamina. Jag minns så väl när jag skulle läsa upp "on sonne cloche" och läsa franska och algebra. Jag bodde hos syster Anna, som då var lärarinna och hyrde ett par rum med kök i gamla prästgården hos Prostinnan Witt, som då bodde kvar där under sina nådeår. Hon hade 2 söner, Holger och Edvin. Edvin var i min ålder och i Prästgatan längre ner bodde en av mina klasskamrater Othilda Bothén och hennes bror Rudolf. Jag tog pianolektioner för Othilda för 25 öre i timmen och ibland blev det sent på kvällen efter läxläsningen, som jag då måste passera Rudolfs rum och han redan lagt sig. Jag minns att han då dragit på sig handskar, ty han var så generad, att han inte ville visa händerna bara för mig. Lustigt. Han blev med tiden Direktör i Banque de Suède i Paris och omtalades mycket i pressen vid Ivar Kreugers mystiska död.

Från skoltiden vore mycket att berätta men det skulle bli för många lustiga historier. Jag blev favorit i skolan dels för min "kunnighet" i matematik och svenska uppsatser och Adjunkt Lundby ville jag skulle "vid sidan om" läsa Algebra och högre Matematik, vilket jag också gjorde och det planerades, att jag skulle söka in i Wallinska skolan i Sthlm för att ta studenten.

Bleksot 1892

Tyvänn klickade det med krafterna och jag började lida av s.k. "bleksot" och fick ofta svimningsanfall i synnerhet vid mitt älskade trädgårdsarbete på somrarna hemma. Jag minns en dag före nån högtidsdag då jag föresatte mig att skyffla och räfsa alla gångarna i den stora trädgården, jag svimmade 4 ggr och måste till sist ge upp och famla mig in likblek och yr. Nej, sa både mor och far, det duger inte längre med allt ditt läsande, du måste sluta skolan och vila upp dig och det blev så. Jag hade i alla fall gått ut 7:an och var bara 15 år fyllda (1892).

Det blev så tråkigt att vara hemma nu. Hanna gick först i Ebba L:s skola och sedan gick hon i Frk Esbjörnssons privatskola där förut Gerda gått. Gerda i var på Ribbersberg hos Öv.löjtns Ribbings, inackorderad för 60 kr. i mån. Far och mor voro så måna om oss att få vistas i goda och fina familjer för att deltaga som familjemedlemmar i husliga sysslor och

godt sällskap. Gerda blev favorit i familjen och hennes korrespondens med familjen visar hur omtyckt hon blev. Året därpå fick jag resa dit och det var en tid som jag har i kärt minne. Den trevliga Mathilda, senare gift Weibull på Sofielund och sönerna 3 militärer Bengt, Sven och Erik, en student Erling och en hemmavarande voro alla så uppmärksamma och trevliga och umgänget var stort och hemlivet glatt med lekar och dans. En landtsbrukselev, den mångomskrivne Eric Taube i Broxviks-Fagerskölddramat var där och en större slarver och otrevlig person har jag aldrig råkat. Han blev, medan jag var på Ribbersberg utlämnad till förhör. Stor fest var det när ryttmästare Sven förlovade sig med den förtjusande Ebba Silverschöld från Koberg.

Handelsinstitutet i Stockholm

Som jag nu var fullt kry tyckte föräldrarna, att jag skulle fortsätta med nåt yrke. Jag blev i Stockholm inackorderad hos en fru Moback syster till bankdirektör Cedergrens fru, där syster Mia förut varit inackorderad och så inskrevs jag som elev i Smedman d.ä. Handelsinstitut på Vesterlånggatan. Det blev en lång promenad. Fru M. bodde på Karlavägen. Mellan Karlavägen och till Vesterlånggatan var det först hela Karlavägen sen Sturegatan, Biblioteksgatan över Norrmalmstorg snedda Kungsträdgården och Gustaf Adolfs torg över Norrbro förbi slottet och statskyrkobrinken till Vesterlånggatan. Arbetet var intressant, men tråkiga kamrater och dåligt kosthåll hos fru Moback.

På söndagarna promenerade jag ofta till en god vän till Mia och dotter till bankdirektör Holmberg, Anna Holmberg, det var min tröst i det enformiga livet. Långt var det att gå från Karlavägen, hela Drottninggatan Norrtull och förbi Haga, där deras lilla, förtjusande gula villa låg, och trött var jag efter hempromenaden åter. Att kosta på sig en hästdroska var omöjligt med de 10 kr i månaden fickpengar, som far kostade på mig. Det var ju dock en upplevelse när Anna H. tog mig med till Nationalmuseum och många andra sevärdheter och till xxxxx?

Betyget från Handelsinstitutet blev i alla fall finfint och jag fick en extra tia av far när han ögnat igenom det.

Åter i Helsingborg

Far, som gjort kontrakt med Helsingborgs stad att åtaga sig hela Renhållningsverket, anförtrodde då mig att sköta räkenskaperna, avlöningarna m.m. och det var minsann ett omfattande arbete. Far hade köpt fastigheten S. Storgatan 9 intill apoteket Kärnan, och här blev kontoret för renhållningen inrett. Syster Anna, som nu arbetade på Slottsvångsskolan bodde nu också här samt syster Hanna, som nu gick i 8an hos Lundbergs. Vi foro hem hämtade av Frans varje lördag och återvände på måndagsmognarna. I lön fick jag 50 kr i månaden.

Snart började bröllopsåren på G-lund. Först var det Elsa, som 1896 gifte sig med sin källarmästare Adolf Friström, ägare av Mörarps gästgivaregård, och ett stort tält uppsattes på gräsplanen och ett hundratal gäster fingo där sin fina middag och dans följde förstås.

Året därpå var det Annas tur. Och det blev samma (hon gifte sig med stadsträdgårdsmästaren Åke Grahnberg i Landskrona) procedur. Några kamrater ur lärarekåren voro även inbjudna och jag minns särskilt en storvuxen lärarinna med allvarligt utseende. Hon fördes till bordet av en militär, som hette Dahlqvist, av oss känd som en riktig "snattare" av kakor och godsaker vid bjudningar. Som lärarinnan endast smuttade på glaset tog han sig friheten att dricka ur hennes glas utan vidare. Det hade vi mycket roligt

åt. När han vid kaffeborden allt för ofta gick ut i tamburen anade Gerda oråd. Då hon gick ut och kände i hans ficka var den full av småkakor: hon vinkade ut mig och vi fiskade en hög av småkakor ur fickorna. Måtro han blev besviken vid hemkomsten.

Det blev mycket tomt hemma efter Anna hon hade varit som en extra mor för oss. Vår kära lilla mor hade ju det stora huset att sköta och alltid var hon mild och hjälpsam emot oss. Mycket talade hon om gamla tider och hennes berättelser om sitt föräldrahem och hur varmt hon var fästad vid de sina. In i det sista talade hon om sin kära mor samt om förlusten av hennes förstfödde son Nils, som dog då han var 4 år, det glömde hon aldrig. Ja, så gick ännu ett par år. Jag fortsatte mitt kontorsarbete, och syster Mia skötte fars bokföring.

Mia och Tor

En vacker dag i Aug. 1899 kom fars gode vän löjtnant Wiebe på besök. Han hade en ung man med sig och det var löjtnant Tor Osberg, som i 4 år varit i Sydafrika och tjänstgjort i Engelska miliskåren. Tor hade tjänst som löjtnant i denna kår. Nu hade han 3 mån permission och kom på besök, först till sitt

Ullas död 30 nov 64 slutade jag skriva

föräldrahem, en vacker gård vid Redbergsliden i Göteborg och sedan till Helsingborg, där han hade många vänner. Han var god vän med min bror Nils, då han var volontär på Skånska Kronprinsens Husarregemente, han var ofta hemma hos oss. Förtjust var han i Mia och nu kom han tillbaka för att fria. Mia höll på att få dånedimpen, men efter en stund vågade hon sig in till far och han hälsade på dem. Ja det utvecklade sig snabbt på en trädgårdspromenad och det blev förlovning samma dag.

Tor hade permission men fick order att återvända i september. Det hade nämligen blivit oroligt i Sydafrika. Boerkriget bröt snart ut genom att boertrupper från Transvaal utan krigsförklaring hade överskridit gränsen till det engelska Natal, därför måste hans permission dras in. Trots fars invändningar och oro för det stundande boerkriget blev det bestämt att Mia skulle få resa efter Tor om en månads tid. Det blev brådtom med hennes utrustning och hon var glad som en lärka att få resa till sin älskade Tor.

Kriget blev ett faktum, det utbröt i okt. 1899 och även i Kapstaden fanns många boervänner bland invånarna. I slutet av Okt. var Mia resfärdig och broder Gustaf följde henne till Göteborg och sedan med båt till Köpenhamn - Esbjerg - Southampton. Det blev en stormig resa, men till Kapstaden kom hon dock lyckligt fram, där hade Tor en vacker villa döpt till Miaborg. I Kapstaden möttes hon av Tor och hans bror, som bodde Durban och var gift med en svenska.

Det var ordnat till bröllop samma dag och jag har kvar Mias brev från den tiden. Ja Mia kom fram, då fullt krigstillstånd rådde och Tor fick redan efter kort tid utkommendering till Natal. De levde lyckligt tillsammans, fick 3 barn, varav en dotter Zaima nu bor på Gamlegården. När Tor blev pensionerad 1909 flyttade familjen hem till Sverige och de köpte en villa i Lerum men olyckan ville, att det ej skulle bli för längre tid. Redan i februari 1911 drabbades Tor av blindtarmsinflammation och dog på operationsbordet (samma dag som min son Sune, tvillingbror till Ingrid dog).

Efter Mias resa fick jag av far besked att "nu ska du ta fatt och sköta Mias arbete hemma". Alltså bokföringen och "vården" om far som bestod i att varje afton, då han var färdig att gå i säng vanligen kl 1/2 9, skulle jag, då han satt i sin stora svarta skrivstol, draga av hans byxor och strumpor och med en handduk gnida hans rygg och bröst, läsa en psalmvers, flytta den granpyntade spottbacken fram till sängen, släcka och säga god natt och detta gjorde jag samvetsgrant i 6 år. Men ack vad det var skönt att få vara hemma dessa år på det älskade G-lund. Jag skötte trädgården, ett tiotal drivbänkar en glädje att regera över och far var ju den bästa läromästare jag kunde få. Hjälp fick jag så mycket jag begärde av arbetare på gården. Frukt och bärplockningen.

Gerda

Under denna tiden var Gerda i Skepparslöv hos en Prostfamilj, som hette Nymanson, ditskickad av far för att lära nån sorts homeopati; vari prosten var namnkunnig. Han "botade" hundratals människor dels med sitt hokuspokus (handpåläggningar och mätningar) dels med mycket intressanta recept, varav Gerda fick avskrifter (som jag ännu innehar). Far hade hört talas om honom och betalade 100 kr. för att Gerda skulle få bli prostens elev. Far var mycket intresserad av all sorts läkekunskap för att få bibehålla sin hälsa. Han var ovanligt frisk och kry, endast magen krånglade ibland.

När Gerda avslutade kursen i Skepparslöv skickade far henne till Lund för att lära friskgymnastik i Thulins gymnastikinstitut. Hon blev inackorderad hos fru von Sydow, borgmästarinnan Munck av Rosenschölds mamma, och knogade därmed ett år. Här fick hon ännu mera kärlek till sin konstnärliga begåvning, var ofta på Kulturen i Lund, där hon gjorde bekantskap med f.d. intendenten Karlin, som t.o.m. friade till henne men hon tyckte han var så ful och hon älskade allt som var skönt.

Så fick hon då resa till Stockholm. Sökte in i Althins målar- och etsningskola och senare i Akademien. Under denna tid råkade hon sin blivande man, Johan Nordling. Hans syster Ebba Fries Cederström gick samtidigt hos Althin, Johans kusin. Gerda skrev till far, att hon tänkte förlova sig med Johan Nordling och far skrev genast till en soliditetsfirma i Sthlm för att få upplysningar om "vad det var för en karl". Fick ju lugnande upplysningar; han var född 20/10 1863. Redaktionssekreterare i Idun och senare 1886 - 1906 sedermera huvudredaktör. Så skulle alltså fars dotter No 5 också från hemmet och jag bli av med min käraste kamrat och syster. Detta var 1901.

Gerdas och Hannas bröllop 1902

Gerda kom hem och nu var det att förbereda hennes hemgift, men vi blev plötsligt avbrutna av ännu en stor händelse i hemmet. Far var ju mycket upptagen av allehanda förrättningar i egenskap av Häradsdomare och skiftesgodman och kom därigenom i mycket tillsamman med den "nye" landsfiskalen, som bodde i Ramlösa Emil Ahlbom. Han kom ofta med far till vårt hem Gustafslund och snart blev det även en förlovning, då den unge landsfiskalen friade till Hanna sommaren 1901. Det blev alltså bestämt att ett dubbelbröllop skulle hållas i maj 1902. Men mor sa: "det blir aldrig lyckligt med dubbel vigsel" och så blev det bestämt, att vigslarna skulle vara dagen efter varandra med stor bröllopsmiddag efter varje vigsel. Det blev fart i huset med hemgiftsarbete, vävarna kom igång, sömmerskor anlätades och det knogades värre överallt. Det inbjöds ett hundratal gäster till varje bröllop. Men denna gång blev det inget tält, det var så kallt att det måste ordnas inomhus.

Första bröllopsdagen var ju Johan Nordlings släktingar inbjudna och sängplatser måste ordnas för dem. Johans pappa var död men mamman och systemen Tora med sin man Häradshövding Fries och dottern Ebba kom med några goda vänner bl.a. förf. Daniel Fallström. Jag var ju mors högra hand och fick förtroendet och uppdraget (hemskt jobbigt) att ordna det mesta. Det knusslades minsann inte på varken mat eller dryck eller kokfruar och upppasserskor. Daniel sloknade ganska fort men dessförinnan höll han ett glänsande tal till Johan, damernas egen kallad. Matsedeln var följ: (*Obs matsedlarna tydligen bortglömda*). Dans följde förstås och det blev nästan morgon innan brudparet for till hotell Mollberg för nattkvarter överösta av risgryn.

Så kom då Hannas bröllop dan därpå, äfven Emils släktingar, mor och systrar; samt Revisionssekreterare Sjöstrand och notarier från Luggude härad, skulle inhysas. Middagen var charmant och glädjen stod högt i tak. Då brudparet farit iväg till sitt nya hem och gästerna placerats i sina resp. rum stod jag ensam kvar med mor, snurrade runt och kvad: "mor var ska jag ligga"? Det hade jag ej tänkt på vid placeringen av alla främmande. I det enda rum som var ledigt stod en liten soffa och jag fann ett fårskin som täcke och här sjönk jag ner med alla kläderna på i en härlig sömn. Mor och far hade ju sina resp. rum och i alla de öfriga slumrade nu välförplägade bröllopgäster.

Men inte var bröllopsfestligheterna slut ännu. Dan därpå blev det åter en god middag för de gifta systrarna, deras familjer och de resande de och 4- dagen var middag för alla gårdens statfamiljer och det var verkligen roligt att traktera dem. "Frans" höll ett hejdundrande tal till mor och far och glädjen stod högt i tak. Det blev så småningom lugnare i hemmet och jag var ju nu det enda hemmavarande "barnet" 25 år gammal och det blev att fortsätta arbetet i hemmet som förut. Hade visst inte saknat friare. Trädgården var mitt skötebarn men nu hade jag ju fått mera umgänge med de gifta systrarnas familjer.

Maria på Sverigebesök

En vacker dag blev vi glatt överraskade då syster Maria med sin lilla ettåriga dotter Svea kom åkande i droska från Hborg. Hon hade rest från Kapstaden för att överraska till dubbelbröllopet, men båten blev av oförutsedd anledning en hel vecka försenad till kriget var slut. Glädjen blev ju stor och telefonen höll på att gå varm för att få tag i syskonen, som också. kom farande i högsta fart. Mia var så trött att hon knappast orkade tala. Tre veckor hade båten tagit från Kapstaden till Southampton och i mycket dåligt väder. I alla fall ordnade lilla mor en festmiddag och alla voro ju så innerligt glada att ha Mia hemma igen.

En hel månad stannade hon kvar och for så åter till det då nyss fredsförklarade boerkriget, som rasat under hela hennes tid i Kapstaden. Hon hade mycket att berätta; om svartingarna som hon hade till tjänare och om julfirandet utan gran och med ljus som av den starka värmen böjde sig neråt. Och om då hon skulle bjuda svenskar på lutfisk, som de väntade på då den svarta husan kom in och ropade att "fisken har simmat bort" etc. (hade naturligtvis kokat bort). I Kapstaden fanns många boervänliga innevånare och i sin villa Miaborg hade hon flera gånger påhälsning av tjuvar, men hennes trotjänare voro alltid lojala och hjälpsamma. Mia for åter till sitt hem i Sept., och åter blev det så tomt i huset.

Besök hos Gerda i Stockholm 1903

Nästa sommar skrev Gerda till far och bad att han skulle låta mig resa och hälsa på dem för att få lite trevligt efter allt arbete hemma. Svaret blev att det kan inte bli förrän allt arbete i trädgården är färdigt - men sen - "kanske". Jag levde på hoppet att få fara, och i

början av året 1903 sa far ja och "om du tvunget ska resa till Gerda så -passar det bäst nu", då minsann blev jag glad. Gerda och Johan hade nu fått i ordning i sin nybyggda villa i Djursholm vid hållplatsen Vägporten med utsikt över Framnäsvisken. Jag tyckte jag hamnat i himmelriket och Gerda som hade många vänner gjorde allt för att jag skulle få trevligt.

Vi voro ofta på teatern och efteråt på Berns eller Hotel du Nord vid Kungsträdgården, där många av konstnärerna och författarna höll till. Särskilt minns jag en kväll då vi med D.F. och Ludvig Nordström hade en trevlig afton. På du Nord satt också vid ett större bord bl.a. Zorn, Carl Larsson, Albert Engström med fru. Alla slogs ihop vid gemensamt festande. Gerda, tog upp sin skissbok och ritade av Albert Engströms fru, vilket Engström såg och han bad att få låna hennes block. Nej ser du så här ser hon ut hemma och ritade av henne med stor cigarr i munnen och ett jättegrogglas framför sig. Mycket lustigt. Teckningen har min dotter Brita fått. I alla fall slutade festen inte vidare trevligt. Daniel blev överförfriskad och blev mycket otrevlig, när ljusen släcktes och han ej längre fick mer punsch.

Ja, det var en trevlig tid och många voro de vänner jag fick. En dag ringde jag till min gamla vän Anna Holmberg, som jag varit så mycket hos, när jag gick på Smedmans handelsinstitut. Jag for och hälsade på henne i deras villa i Haga och på kvällen gick vi (Anna och Hjalmar) på vårt gamla ställe "Industrialpalatset" och dansade. Plötsligt blev jag uppbjuden av en lång herre, som presenterade sig "Silfversparre". Vi dansade dans efter dans, vi bytte adresser och pratade om vår hemvist. Han var på tillfälligt besök i Sthlm hos en bror, annars var han på Öfverum och jobbade i lantbruket. Han var mycket intresserad av mig och skulle skriva. Anna och Hjalmar följde mig till Djursholms spårvagn vid Humlegården och så kom jag hem till Gerda igen. Där var ett gäng konstnärer: Olga Rafael, Harriet Sundström, Harriet Löwenhjelm, Gabriella Ask Lund, Aina Stenberg m.fl. och Olga Rafael dansade en "ormdans". Johan spelade och vi höll på till vid ett-tiden, då sista vagnen gick till Sthlm.

På Berns hade vi mycket roligt en afton då "Kalle P." uppträdde och sjöng. Vill ni se Kalle P så Ödmjuka tjenare, Jag det är fast man plär kalla mig herr Egenkär och mitt sätt är så nått för att jag fått mera vett, men jag tror avund stor uti Norden bor etc. Jublet var stort och punschen flödade vid borden, jag hade ju aldrig hört något liknande bifall. På teatrarna tjusades jag av Ödman, Forsell, Emma Meissner, Mathilda Ljungstedt, (den glada änkan), Carl Barklind mfl, mfl.

Till Djursholm kom ju ofta Ludvig Nordström, ofta avhämtad av sin Marika när hon tyckte det var så sent att han var mogen för hemfärd, trots protester och ofta nog rätt häftiga, innan hon fick honom med sig. Carl Larson var ofta en trevlig kär gäst och Daniel Fall kunde också vara mycket underhållande. Han kom oftast med sin kusin "Anna" och hunden Dorit, som var så tjock att hon knappast kunde följa med. Vid sin hemkomst sände han mig ett stort fotografi med påskrift: "Bättre minne äger jag av. dig kära Ester än den bild jag skänker, som en fjärl i sol, när kväll sig sänker, glittrande jag jämt ska minnas dig".

En rar och trevlig familj var Ernst Högman och hans fru Ester. En familj som vi ofta var hos Häradsförordning Fries. Tora var ju Johans syster, de bodde på Östermalmsgatan, hade 2 barn Ebba och Tore och vi blevo mycket goda vänner. Johans andra syster Elsa var gift med Doktor Lennart Ribbing och kom just hem på besök när jag var där. Ribbing var ögonläkare i Israel, där var då en epidemisk ögonsjukdom, och han blev utsedd att där

tjänstgöra som läkare. Det var förtjusande människor båda två och voro hemma endast på ett kort besök.

Ja, det var en underbar tid, bara alltför kort. Det var meningen att jag fick vara borta 1 månad men fick efter många "böner" lov att stanna en vecka till. Den 20 var det Johans 46-åriga födelsedag, som firades i hemmet med stor fin middag och många gäster. Den återstående tiden voro vi på museer, konserter och xxxxxx. Till Anna Holmberg for vi ett par gånger men nu var tiden oåterkalleligen inne för hemresan. Med tårar och kram skildes vi åt vid nattåget, som nu skulle föra mig hem igen till allehanda sysslor.

Åter i Helsingborg

Både mor och far voro så glada att ha mig hemma. Många gånger tänkte jag på min långa rare partner på Industripalatset, vi hade lovat att skriva hälsningar till varandra. Men något brev fick jag minsann titta förgäves efter. Den tiden var det mycket vanligt att ha familjeflickor i hemmet att gå frun tillhanda, som det hette, och då jag for till Sthlm hade vi tagit emot en flicka från Broddetorp i Vestergötland, som hette Anna Svedeborg. Hon var en inställsam och osympatisk flicka, mycket intrigant, och som vann fars tillgivenhet. När jag kom hem gjorde hon allt för att pina mig och det blev ofta stridigheter dock av mera barnlig sort.

Korerspondens med Oscar

Föräldrarna voro glada att ha mig hemma igen och det blev arbete med bokföring och oredan ovan. Men hur det var kunde jag inte släppa tanken på den trevliga och rara kavaljeren, som roade mig på Industripalatset. Vi hade ju växlat adresser och lovat låta höra av oss .Jag tyckte livet var så trist i jämförelse med besöket hos Gerda. Jag led. Tog mod till mig och skreven hälsning på ett vykort till Inspektoren Agr. O. S. Hyllela. Överum.

Det dröjde endast några dagar, sen fick jag ett riktigt brev med Du kära fröken Ramberg etc. Han sade att han blivit så hjärtans glad, att jag infriat mitt löfte att skriva; själv hade han många gånger tänkt därpå men inte vågat. Nu föreslog han att få råka mig i Hälsingborg och tänkte resa hitåt, när det bäst passade mig. Jag blev så glad att jag tog Anna Sv. i famn och snurrade runt. Hon tyckte förstås att jag var tokig och framtvang att jag berättade hela historien, men se det skulle jag inte gjort för var hon inte förut jalou, så blev hon det nu ännu värre.

I alla fall fortsatte vår korrespondens och en vacker dag kallade far in mig på kontoret och frågade: "vad är det för korrespondens du har nu för tiden?" Jag blev ju gränslöst förtvivlad, föll i gråt och talade on det oskyldiga nöjet. "Ja nu är det bra" sa Far "men dra inte hit nån karl, som jag inte gillar. Anna har talat om, att det inte är nån karl att bry sig om." Jaså, tänkte jag, är det hon som här har varit framme med sin avundsjuke. Jag läxade upp henne och ville veta varifrån hon fått påståendet. Ja det ville hon ju förstås inte tala om. Jag var så arg, att jag slutade tala till henne.

Min korrespondens fortsatte och Oscar blev så enträgen att få råka mig. Talade om sitt arbete och om sina föräldrar och syskon och blev så ivrig att vi bestämde att han skulle komma en av påskdagarna och jag skulle möta vid tåget i Hälsingborg. Jag nämnde ingenting därom hemma utan de tog för givet att jag skulle gå in och hälsa på Hanna. Han kom glad och munter och vi gick in på Hotel Continental för att äta en bit. Ja så ville han vi skulle fara ut till Gustafslund för att få föräldrarnas samtycke till förlovning men det vågade

jag inte utan ville att vi först skulle bekanta oss bättre, så for han åter med nattåget och jag gick hem.

Förlovning 1904

Vår korrespondens fortsatte och så en vacker dag skrev Oscar till far och begärde min hand och bad få komma och legitimera sig. Jag kom ju i förhör "vad det var för en karl" och redogjorde om allt jag visste om Oscar. Agronomexamen, lantbruksstudier i Tyskland och plats på Överums Bruks gård, Hyllela. "Ja så låt honom då komma hit".

Överlycklig kom Oscar till Glund. Far tog vänligt emot honom men hade vissa villkor. Oscar skulle först sätta sig in i skånskt jordbruk. Far kontaktade Peter Jönsson på Lovisefred, en mycket välkänd jordbrukare. Han fick av honom löfte om att Oscar då skulle få vara där viss tid som xxxxx? .Och så kunde vi ju få gifta oss året därpå. Vi blevo ju så glada men tyckte förstås att det var länge att få vänta. Han reste hem till Hyllela sade upp sin plats till 1:e sept. och kom åter till vår förlovning den xxx sept. 1904.

Den ettriga Anna S. fick respass på sommaren och vi hade fått en annan "gå frun tillhanda" nämligen Marianne Lilliestierna, en förtjusande flicka, ärlig, hjärtegod och duktig. Far hade redan på sommaren börjat inreda 2:a vån. och det var ju med omtanke om, att Oscar och jag där skulle få vår bostad. Förut var där endast rum på gavlarna, sen 8 rum här.

Giftermål 1906

Oscar jobbade på Lovisefred ett år, kom varje lördag-söndag hem och så blev det då bestämt att vi skulle få gifta oss den 8 sept 1906, då grödan var inne. Övervåningen (nr 2) var nu färdig och möblerad och där var så tjustigt och vackert och jag fick vara hemma på det kära Glund.

Bröllopet blev både högtidligt och fint. Vi vigdes i den med blommor björk smyckade verandan, min älsklingshund lilla "Tussan" gick fint efter släpet och lade sig på det under vigseln. Oscars föräldrar hans bror Erik och syster Elin voro med, Elof var ute med Fylgia och ett 60-tal gäster serverades en utsökt middag i 2 rum. Ett missöde inträffade, när Revisionssekreterare Sjöstrand efter middagen ställde sig för nära ett brinnande ljus på pianot, vilket han inte upptäckte, förrän det sved i ryggen på honom, då hade ljuslågan gjort ett stort hål i hans uniformsrock, men han tog det lugnt.

Någon bröllopsresa blev det minsann inte, havren var ännu inte skördad och på måndag kl. 1/2 6 måste Oscar "visa sig" i stallet och se till rykten. Far hade ju ålagt honom att vara i hans ställe och det var att börja genast. Naturligtvis var det även Annandagsbröllop, Oscars släktingar blev kvar ett par dagar. Min kära svärmor "Tante Lisa" var en förtjusande människa. Mor och hon blev också så goda vänner. Vi korresponderade i många år och hon alltid på tyska, hon var livländska och kom till Sverige för att hälsa på en syster gift med Överste Sjögren? och där råkade hon min svärfar första gången, det blev kärlek från första stund och de gifte sig.

Ja så gick tiden som vanligt hemma, mor ville inte lämna ifrån sig hushållet så Oscar och jag intogo våra huvudmål där nere hos föräldrarna och jag fortsatte att gnugga far på ryggen före sängdags och så. hade vi lite godtebord m.m. och voro för oss själva - ändtligen. Jag fortsatte att sköta fars affärer, vi hade ett så rart hem på 2:a våningen, och

roligt var det att där styra och ställa och pynta. Snart satte jag med mors hjälp upp en vävstol som blev mitt vinternöje och på sommarn var trädgårdsarbetet min älsklingshobby.

Vi reste till Gerda i februari 1907 och firade där Oscars födelsedag, och så var det att åter råka gamla vänner från 1903, besök på teatrar och konserter var mycket trevligt. I 14 dagar fick vi vara borta. Far ville att Oscar, då skulle vara hemma vid det tidiga vårbruket. Marianne Lilliestierna var hemma. Och hon var för föräldrarna ett trevligt sällskap och god hjälp.

Ja så gick åren 1906-1911 med arbete för oss båda men också med många oförglömliga stunder. Umgänget var livligt med de gifta systrarnas familjer och deras barn. Bland systerbarnen var det säkert Annas son Thorsten, som var min skyddsling. Han var född 1898 och var redan från ett års ålder favoriten. Då hans föräldrar var bortresta var det jag, som hade hand om honom och varje sommar var han G lund långa tider. Han var en ovanligt trevlig grabb och älskade förstås all mekanik och alla leksaksmaskiner, som stod att få tag i och till Brodds affär på N. Storgatan måste jag ideligen följa med honom och köpa leksaker. Redan som 5-åring kunde han sätta ihop otroligt finurliga ting. Han var äfven fars storfavorit. Han höll så mycket av mig, att då jag förlovade mig, bestämde han sig för att skjuta Oscar, ty det var ju inte sparren utan han som skulle gifta sig med Ester. Han sprang omkring med en liten pulverpistol och det blev etter värre efter vårt bröllop. Dock lugnade han sig och Oscar och han blev de bästa vänner.

Det första barnet, Brita 1908

Den 13 juli 1908 var det mors 70-årsdag och som vanligt hade jag klätt in verandan med äreport över dörren och blommor i massor från trädgården. Gerda och Johan hade kommit hem och alla öfriga syskon med familjer skulle komma på eftermiddagen, då vi allesamman blev fotograferade i trädgården. Oscars Pappa var gäst hos oss och det var mycket festligt hela dan. På fotot står jag i bakgrunden med en långschal om halsen för att dölja mitt tillstånd jag väntade mitt första barn inom kort.

Ja, så blev det den 15 aug, Oscar ringde till sin gode vän Dr. Hugo Malmqvist och förberedde "händelsen". Dr M. skickade ut sin barnmorska. Han hade en kvinnoklinik i Hborg och så kom han själv till mig, så fort han trädde inom dörren blev både jag och Oscar så lugna. Allt gick så väl och Hugo var den förste som gratulerade till en välväxt bussig flicka. Glädjen var obeskrivlig för både Oscar och mig och mor och far gladdes med oss. Mor var till stor hjälp så länge jag låg och jag ammade förstås själv mitt älskade lilla barn. Snart var jag kry igen och till dopet kom ju syskonen med familjer Oscars (förutom el. föräldrar?) till oss och fingo höra att den lilla skulle heta Brita Elisabet Ester.

En tid efteråt började arbetarna på gården hålla sammankomster titt och tätt och en del främmande herrar kom oftast på kvällarna när arbetet var slut och besökte statfamiljerna. Vi anade ingenting men en afton kom fördrängen Nils Nilsson upp till far och bad om råd. Det var agitatorer för en storstrejk, som ville de skulle gå med i en fackförening, ty snart skulle det bli storstrejk i hela landet och de skulle få det mycket bättre. "Vad tycker Patron att vi skall göra"? "Gör som ni själv vill. Har ni det inte bra så försök nåt annat". "Nej, vi vill inte sluta här så jag föreslår att köra bort alla agitatorer, som kommer hit." Ingen av arbetarna på gården voro emellertid hågade att gå med och lämna far och så blev det.

Tvillingarna Ingrid och Sune 1910

Under dessa åren samlades vi alla syskon på jularna och det var ett julfirande på gammaldags vis och med otroligt mycket matbestyr med slakt och bak. Jag minns en jul det var 1910. Då vi var inte mindre än 31 personer. (Stava 3, Anna 5, Elsa 5, Mia 4, Gerda 2, Ester 5, Hanna 5; far o mor 2). Tvillingarna var då 4 mån. gamla beundrade av alla, den ljusa Ingrid och den mörka Sune. Det var riktiga praktbarn. Det var den sista julen vi bodde kvar på Glund.

Influensan gick härjande och jag blev mycket sjuk efter jul och så blev även mina små tvillingar. Det blev slem på lungorna och i början av febr. tillkallade vi även en läkare, Dr. Frank överläkare på lasarettet. Han konstaterar, att att med pojken är det ingen fara, men däremot är den lilla flickans tillstånd kritiskt; ordinerade senapsbad och skickade ut en sköterska. Själv låg jag i över 40 graders feber.

Tidigt nästa morgon var lille Sune död, kvävd av slemmet, men lilla Ingrid piggnade till sig. Ja, det var en stor sorg och själv var jag så klen att jag inte kunde övervara begravningen. Min syster Gustava klädde hans lilla vita kista med penséer och Oscar bar sin lille son till vagnen sen för att jordfästas i Vällufs kyrka och begravas på Vällufs kyrkogård.

Samma dag som Sune dog kom telefonmeddelande från Göteborg att Mias man Tor insjuknat i blindtarmsinflammation ock förts till lasarettet och på natten fick vi veta att han dött under operationen. Det blev så sorgligt allting. Tor hade ju kort förut köpt en trevlig villa i xxxxxx han var ju hemkommen från Kapstaden, Boerkriget var slut och han var pensionerad av Engelska staten.

Flytt till Välluf 1911

Länge hade pågått förhandlingar mellan far och min sväger Bengt Johnsson, som då bodde i Vällufs prestgård, om att han skulle arrendera G-lund och Oscar och jag skulle överta prestgården. Vi tyckte ju det skulle bli underbart att få ett självständigt jordbruk och var bara glada om det så blev. Och så blev det. Vi fick som förtida arv full uppsättning av kreatur och redskap och så flyttade vi från G-lund 1 mars 1911, då min sväger av far fått arrendekontrakt på 20 år. Min äldsta syster Gustava och jag bytte alltså hem. Föräldrarna skulle bo i vår våning där uppe, äta hos Gustava och Bengt, och allt tycktes till en början ordna sig bra.

Oscar och jag inredde vårt hem med stor glädje, båda älskade vi gamla saker, såväl möbler som koppar och tenn och vårt bokförråd var ganska avsevärt. Trädgården blev även här mitt skötebarn, jag anlade ett 10-tal drivbänkar och häri satte jag först potatis, som vanligtvis voro färdiga till 1 maj, sådde sommarfrö, satte sticklingar, trädgården gjordes delvis om. Min primulaodling av bla. Den lilla denticulatan med tiden en sevärdhet med häckar runt köksträdgårdens kvarter.

Eva 1912

Allt var bara frid och fröjd. Nästa år 15 mars 1912 föddes vår lilla Eva. :Dr. Malmqvist var hos mig. Det första jag hörde efter förlossningen var Hugos utrop: "Nämen, det är ju tant Lisa upp i dagen", och sannerligen var hon så; en riktig liten trollunge, som systrarna Brita och Ingrid som deras lilla docka.

Mors och fars flytt till Gamlegården 1917

Det var mycket goda år vad landtbruket beträffar, far kom ofta till oss och tyckte vi skötte oss exemplariskt. Men tyvärr var han inte själv så belåten längre. Han klagade gång på gång över trivseln på G-lund. "Hon", Gustava unnar oss inte en gång riktigt smör utan serverar oss margarin. Jag blev helt bestört. Men i grund och botten inte alls förvånad. Vi hade länge misstänkt att det skulle inte gå i längden för föräldrarna att trivas med Stava, som vi kallade henne hemma, Hon är en riktig skådespelerska sa far, och det är genom hennes intriger de fick arrendera gården.

Det spända förhållandet tilltog och då far fyllde 75 år ville han bjuda sina vänner på middag, vilket hon vägrade ordna. Far bad då att få komma till oss den dagen och vi gladde oss åt att samla syskonen samt fars vänner från Luggude häradsrätt: domare och notarier. Det var den 19 juli en underbart vacker dag. Smörgåsbordet åts vid ett festligt bord på gräsplanen och så fortsatte vi middagen inomhus festligt och gemytligt. Både mor och far var så rörande tacksamma, men mor var ledsen att det inte var god sämja hemma på Glund.

Under de åren jag var hemma brukade far taga sjukgymnastik hos en professor Uman/Ullman?, som då bodde i Ramlösa Brunn och i stora salen på vestra flygeln (numera Gamlegården) gav gymnastik. Han hade fäst sig vid den hemtrevliga gården och funderade mycket på om den kunde förvärvas. Han satte sig i förbindelse med dåvarande ägaren Konsul Slevenius(?) i Helsingborg och köpet gjordes upp, ty han kunde inte längre trivas på sitt kära Glund. Alltså flyttade mor och far dit. 1917.

Birger Sjöberg mfl vänner

Oscars gode vän Dr Malmqvist kom ofta till oss och vi till honom. På en middag hos honom råkade vi för första gången Redaktör Sven Åkerberg i Hborgs Posten och hans fru. Han berättade om sin nye redaktionssekreterare Birger Sjöberg. Han är så trevlig och begåvad och sjunger visor om Frida, hans sångmö, så ni måste råka honom hos oss. Kom till oss nästa söndag på en enkel middag, då ni ska få träffa honom. Dr Björkman och hans fru Sigrid voro gäster samtidigt. Och till vår stora glädje råkade vi Birger Sjöberg, Päta kallad. Han föredrog sina visor dramatiskt och trevligt och vi blev vänner för livet, varom jag skildrat i tredje delen af xxxxx.

Den 15 mars 1912 föddes vår lilla svartögda flicka Eva och Dr Malmqvist utropade kort efter födelsen: det är ju tante Lisa upp i dagen. Jag hade nu 3 flickor att vårda, var själv frisk och kry och full av livslust och arbete i vår vackra trädgård. Våra vänner kommo titt och tätt. Både Malmqvist, Björkmans och Åkerbergs med Päta i bagaget. Ja, det var verkligen en trevlig tid.

Naturligtvis blevo vi också ofta bjudna till Wällufs sockens storgodsägare Paulssons på Ekeberga och Knutssons på Långeberga, och tillställningarna där voro mästerverk av vad man den tiden kunde bjuda på. På Ekeberga var ett bord fullastat med alla upptänkbara rätter. Fru Pålsson satte sig själv tillrätta vid ett av de många småborden, och blev där uppassad av servitris eller någon av döttrarna. När Dagmar kom med en smörgås till sig själv, pålagd av 3 olika saker: leverpastej, skinka och ost hörde jag mamman utropa: Du ska väl inte tvesula! Efter det dignande smörgåsbordet serverades nästan alltid gås eller anka och dessert.

Sune 1913

Den 23 november 1913 föddes vår son Sune och jag kan ännu påminna om både Oscars och Dr Malmqvists glädjestrålände utrop när de kom in till mig där jag låg: Ester det blev en pojke. Oscar rusade ner i källaren där han förvarat en champagnebutelj och så drack vi den första skålen för vår lille sons ankomst, och så var det snart tid att börja det dagliga jobbet igen.

Det dröjde inte länge förrän vännerna kom till oss och i synnerhet Sigrid Björkman som älskade vårt hem och trädgård. Oftast hade hon sina små barn Bertil och Inga-Lisa med sig. Både Sigrid och jag voro mycket aktiva deltagare i den under 1912-1913 i hela Sverige pågående frivilliga pansarbåtsinsamlingen, som gav till resultat att pansarbåten Sverige kunde byggas.

Baltutställningen, Luggudeträkten 1914

1914 var det den stora baltiska utställningen i Malmö. Jag hade av utställningsnämnden i Malmö fått i uppdrag att ordna de i Luggude härad mest aktuella inslagen i det stora "historiska" fälttåget och därigenom kom jag i kontakt med många intressanta personer. Ja, vad skulle jag nu välja? Sedan barndomen var jag ju ofta i kontakt med de s.k. fiskargummorna på Råå, de gick ikring i sina trevliga dräkter en handvirkad trekantig schal i gråa färger, som sveptes kring bröstet på ett särskilt sätt och små trätofflor på fötterna samt med fiskekorgarna på ryggen. Till Adolfsberg kom ett par gånger i veckan en fiskargumma, som hette Thilda. Hennes hälsning var: "Go maren, go maren, torsk eller stenbit? En bild från den tiden ordnade jag på Råå med en fiskare Jonasson med maka och dotter.

Så skulle det även bli ett häradståg med inslag av de olika folkdräkterna i Skåne deltagarnas i Luggude dräkter med ett tjugotal deltagare. Detta var lättare sagt än gjort. Jag gav mig ut i hela häradet på upptäcktsfärd efter en modell för Luggude-träkten. Först vände jag mig till H-borgs Museum, men utan resultat, så fortsattes sökandet i ett otal bondgårdar, men det syntes till en början vara lika resultatlöst. Dock fann jag mycket vackra schalletter och caschmir schalar i granna färger och själv hade jag ett par ärvda vita klutar i tyll. Ändtligen fann jag vad jag sökte hos några gamla syskon (mellan 80 och 90 år) i Frillestad. Där fanns i en gammal kista en välbevarad kvinnodräkt, som deras föräldrar uppgivit hade använts vid bröllop och andra festligheter. Kjolen var mörkgrön (buteljgrön) och med svart sammetskant, med rosafärgad sidenjacka, även den kantad med svart sammet och med en lustig krusidull (som Kronpr. uttryckte det) bak. Även fanns där en schallett i rosa och grönt, och jag fick ju så gerna så, gerna låna klänningen till modell. Det var förresten så rara gamla människor och därefter blev sakerna inköpta av H-borgs Museum.

Nå, det var att söka vidare i ett stort antal gamla kistor och verkligen fann jag vad jag sökte hos den åldrige lantbrukaren Anders Nilsson i Pölstorp. Där fanns ett par gula skinnbyxor och en mycket vacker väst. Enl. hans berättelse hade dessa plagg använts av hans farföräldrar vid högtidliga tillfällen och jag fick ju hjärtans gerna låna plaggen. Hos en lantbrukare Assarson i Bårslöv fann jag en mörkblå mansrock med äkta silverknappar och en rundkullig svart hatt med handflätade band i rött och grönt.

Nu var det att börja sy och väva och fläta band. Och det vill jag säga blev ett ansträngande jobb att få tag i medhjälpare. För det första måste jag värva deltagare som var villiga att hjälpa till och det gick fort. Jag fick god hjälp av Fru Ankarcrona på Boserup, som visade

stort intresse för saken och snart hade vi ett tjugotal ungdomar från hela häradet som med liv och lust hjälpte till. Långschalar och silkesschaletter voro de som bäst bevarats från slutet av 1700-talet. Själv satte jag upp vävstolar för att väva det vackra västyget till mansdräkten. Sedermera fick Skånska Hemslöjdsföreningen låna modellen för att väva samma tyg och många av de kvinnliga deltagarna åtog sig att sy kjolen och jackan. En gammal gumma i Bårslöv åtog sig att fläta hatt- och strumpeband.

Så satte jag igång med inövandet av gamla folkdanser. Kantor Wennerberg från Kattarp hade en gammal folkdana i minne "Fyrturen" kallad och den övade vi åtskilliga gånger. Sista gången vi övade den var i Lundgårds trädgård i Kattarp, där fru Ankarcrona hjälpte mig att få "kläm" på deltagarna, som nu var iförda den färdiga Luggude dräkten. Gamla vackra vita broderade klutar och förkläden hade jag samlat till alla kvinnliga deltagare. Ett tredje inslag från speciellt Luggude härad ordnades med kolhuggare från Höganäs och krukmakare d.v.s. drejare från samma trakt.

Så kom då dagen för avfärd till Malmö och uppvisning vid det historiska festtåget. Kronprinsparet var synnerligen intresserade av Luggudeinslaget och bad mig låta Luggudedeltagarna i häradståget uppföra "Fyrturen" för dem i en liten paviljong. Kronprinsparet var mycket roade av att jag fått till stånd en exakt kopia av den vackra dräkten och tyckte att deltagarna dansade den gamla fyrturen så käckt och trevligt.

Midsommar på Sofiero, 1914

Efter uppvisningen bad Kronprinsen mig och min man samt Herr och Fru Ankarcrona att komma till Sofiero midsommarafton och med alla Luggudedansarna roa oss kring majstången. Det blev minsann glädje bland deltagarna och midsommarafton råkades vi alla i Sofiero vackra trädgård, där en mäktig majstång ståtade, rest på den stora fotbollsplanen. Långa dukade bord för kaffe the kakor tårta och läskedrycker voro upp ställda och dansen började i det vackra vädret. De kungliga med barnen Ingrid, Gustaf Adolf, Sigvard och Bertil. Uppvaktningen av Rudebäcks och Rålamb's? Samt Coyets från Torup och xxxxxx Ellen Cederström från Kalmar voro även gäster.

Vi roade oss verkligen mycket, alla dansade med. Kronprinsen dansade med mig många gånger och roligast var det när han kom springande och tog mig i hand, när vi sjöng tag din käring och drag till skogs falleralla. Så blev det tid för uppbrott men innan dess kom kronprinsen fram till mig och sa: Min fru och jag skulle tycka det vore roligt om Herr och Fru S. och Herr och Fru Ank. ville göra oss glädjen och äta en enkel middag med oss. Jag blev verkligen glatt överraskad och tackade naturligtvis.

Innan middagen promenerade vi i den vackra trädgården och så blev vi visade upp i slottet till ett förtjusande rum att snygga till oss lite. Middagen var mycket god, vi fick kall buljong i kopp med små petits chous, kyckling och jordgubbar, madeira och rödvin. Kronprinsessan och jag talade om våra barn, hon beskrev hur G. Ads intresse för närvarande helt var ridning och hästar, Ingrid vårdade sin trädgård och plockade vilda blommor, Sigvard, 7 år, tyckte mycket om att göra alla sorters formar och små ting i grushögen och Bertil var ju liten så han ville helst hålla Pappa i hand, när de var ute och promenerade i trädgården.

Uppbrottet blev inte förrän kl. 1/2 11. Kronprinsen hade så mycket att visa Oscar, bikupor bl.a. som han talade om att han fått från sin mamma hitsända fr. Hannover. Alla de vackra klutarna och xxxxx synade kronprinsessan och så bad hon mig ställa om en komplett Luggudedräkt åt henne och valde ut 2 klutar, dels min som var broderad på tyll dels en

tillverkad av en äldre fru i Höganäs. Det blev ju ett intressant arbete. Ja, det var en mycket trevlig dag och några dagar efteråt fick jag brev från H.K.H. Kronprinsen att även han önskade sig en Lugguedräkt. Västen skulle dock vara av det mörkare tyget.

Kriget 1914

Ja så gick tiden vidare med vårt landtbruk och trädgård och vännerna kom oftare och oftare till oss och mitt sociala arbete tilltog, Röda Korset och Hemslöjdsföretag, andra arbeten. Men snart började det med hetsiga debatter överallt, att kriget var överhängande och en vacker morgon i aug? började alla landets kyrkklockor att ringa för mobilisering. Vi som bodde strax invid fick verkligen uppleva förskräckelse och förtvivlan på nära håll. Från alla vägar mot kyrkan strömmade folk till och många scener utspelades inför våra ögon. Kvinnor grät och vojade sig skrek till sina män: Du får inte gå ut, du får inte gå ut, då följer jag med och skrällen var verkligen obeskrivlig.

Min make hörde ju fortfarande till landstormen och blev uttagen jämte Vilhelm Bennet på Ljusekulla till kompanichef och skulle i all hast inställa sig på Pålstorps gård utanför Råå. Jag som hade 4 småtingar blev alltså ensam på gården förutom en överårig statkarl, som hette Sjöstrand.

Det blev att rätta sig efter omständigheterna, men det värsta var att det började glunkas om den ena stölden efter den andra. Tjuvar grasserade vilt, det blev ju livsmedelsransoneringar och det var att ta vara på vad man kunde. Mjök hade vi ju gott om och en gris slaktades snarast. Före kafferansoneringen fick jag hem 25 kg orostat, som jag gömde i en gammal koffert på vinden, likaså socker.

Oscar lämnade mig en laddad revolver, som jag förvarade i en låda på nattduksbordet och det var nära att jag behövt använda den. Men tack vare vår vakna och påpassliga Mirsan (en kär foxterrier) blev en tjuv hejdad en natt, då jag hörde ett skrapande på dörren nästintill som var låsad med rigel. Mirsa gav till ett skall och jag förstod ju att där var någon i rummet. Jag steg upp med revolvren i hand, men jag hade nog aldrig vågat avlossa nåt skott. Jag lyssnade en stund och hörde en duns utanför fönstret, snart blev allt tyst och jag vågade öppna den riglade dörren. Till min fasa låg en del av innehållet i en byrå på golvet, fönstret var vidöppet och då jag tittade ut märkte jag att en del saker låg utanför men vågade inte vidare röra något utan släckte och återgick till de gråtande barnen. Ringde till Oscar som i sin tur alarmerade fjärdingsmannen och frampå fm nästa dag granskades fotspår och dylikt men någon tjuv fick vi aldrig tag på och han hade ju inte kunnat ta något med sig tack vare Mirsans skall. Samma natt hade en tjuv varit framme hos grannen Anders Pålsson och stulit en nyslaktad stor gris.

Ja så gick tiden med besök hos vännerna med lite hemkärnat smör eller en flaska grädde. En dag ringde Sigrid Björkman och bad mig komma in och om möjligt ha lite grädde och smör med mig. Jag hade en snäll jungfru, som skötte barnen och eftersom jag inte skulle komma hem förrän med 10-tåget hade jag bett Sjöstrands gumma också vara hos dem. Sjöstrand skulle hämta mig med skjuts i Påarp. Ja, jag for in och Sigrid skulle skicka sin jungfru ner till stationen och hämta det utlovade. Jaha, jag såg en flicka i vitt förkläde stå vid utgången från perrongen ock frågade: Är ni bud från Dr Björkman? Jaha sade hon och neg. Var snäll lämna hem detta då. O, ja, hon neg igen och jag fortsatte framåt för att gå ett par ärenden. Döm om min förvåning, då. en flicka, även hon i vitt förkläde, kom emot mig och neg. Är det fru S? Ja, jag skulle hämta paketet till fru Björkman. Jag ropade till och spanade efter det falska budet, men förgäves. Hon hade raskt försvunnit med både grädde

och smör. Och besvikelsen hos Sigrid blev stor. Det skulle glatt Päta, som skulle varit med att få riktigt smör tyckte Sigrid. Men vi ska ta igen det en annan gång, var min tröst. Liknande lär ha hänt för många fruar från landet, som velat glädja hungrande stadsbor.

Från Kronprinsen fick jag brev, att de måste i all hast resa från H-borg till Sthlm, så vi måste ju uppskjuta provningen av hennes Luggudedräkt. Och det förstod jag ju, att Kronprinsparets närvaro i Sthlm var nödvändig i nu rådande oroliga läget. Arbetet på gården gick normalt eftersom de tjänare vi hade voro överåriga landstormsmän, och kvinnlig arbetskraft var det gott om.

Barnen voro ju ännu små, Brita 6, Ingrid 4, Eva 2 och Sune 1 år. De hade stort intresse för alla djur och trädgården var deras bästa lekplats. En dag kom Pappa hemmarscherande med sitt kompani, de slog läger på gården och på gräsplan under kastanjen, de gjorde upp eld och kokte kaffe i vår gamla kaffekittel, rymmande 50 l. nu utlånad till landstormsläget. Samma kittel, som av min farmor, född 1795, utlånades till bröllop, fester och begravningar inom Össjö socken.

Det blev både besvärliga och trevliga stunder under hela mobiliseringen. Pappa kom ju hem då och då, men det var ej lång stund. Våra vänner kom ofta denna tid och jag minns hur förtjusta de voro över att få äta sig mätta på hembakat, stek, smör, grädde och riktigt kaffe. Allt kunde jag bjuda på trots ransoneringen. Ock så kom då den otäcka spanska sjukan smygande. Alla på gården insjuknade förutom jag själv, som väl var. Det blev att sköta om alla, barn och tjänstefolk. 2 arbetarhustrur voro mycket illa däran, men jag fick ju hjälp av vår käre vän Dr Malmqvist. Han ordinerade ju medicin som behövdes och gav mig goda råd hur var och en skulle skötas. Det var en ohyggligt arbetsam och orolig tid. Men som väl var blev det hos oss inga svårare komplikationer.

1915 bildade jag S. Luggude R.K. -krets' interimsstyrelse, 1916 valdes Alma Svedberg till ordförande, 1925 40-års jubileum, 1925 jag ordförande -38? Röda Korsarbetet var verkligen jobbigt under följande år. Jag hade 13 arbetskretsar i varje kommun och jag vill påstå att intresset och hjälpsamheten därför var enastående. Till R.K. i Tyskland samlade vi in gammalt linne för att repa upp till vadd för omslag, ett stort arbetsmöte med alla kretsar ordnade jag på Ramlösa Hotell och det var många hoptiggda linnelakan och annat linnetyg som vi skrapade "till bomull". Stora klädesinsamlingar gjordes och det var många ton kläder vi kunde skicka till krigsinvaliden. På Ramlösa Hotell ordnade jag flera soiréer, där särskilt den soiré, då jag t.o.m. fått spriträttigheter inbringade 12000;- kr. netto. Alla voro så hjälpsamma med gåvor till basarerna inte minst Helsingborgs konditorier, som skänkte oss hundratals tårtor. En liten enaktare Per Svinaherde uppfördes bl.a. Det var bl.a. Bengt Åke Bengtssons första steg på tiljan. Sista gången jag såg honom uppträda som skådespelare var på Göteborgs stadsteater i "Den kaukasiska kriticirkeln" översatt av min dotter Brita. Vid soirén i Ramlösa var t.o.m. hon där.

Bland andra uppdrag under krigsåren var försäljning av krigsfångars arbeten i fånglägren, mest från Finland, som Överståhållaren Dickson och jag hade om hand. Stora summor inflöt vid de auktioner vi ordnade i hela Skåne. Särskilt vid sommarauktionen i Båstad blev resultatet över förväntan. Det var verkligen en lättnad när kriget 1918 var slut och allt åter kom i sina gängor. Våra vänner hade utökats med familjen Boivie och Ankarcrona samt Svedberg och de voro verkligen mycket vänliga och trevliga allesamman. Många voro de samkväm vi hade tillsammans, och Björkmans, Malmqvists och Päta var ju underbara vänner. Under åren 1915 och 1916 var kronprinsparet så vänliga att återinvitera oss till

midsommardans på Sofiero med åtföljande trevlig middag. 1916 blev jag verkligen förvånad att inte Kronprinsessan deltog i dansen, men jag fick förklaringen av henne själv när hon helt förtroligt viskade; Fru S-e tycker kanske att det är konstigt att jag inte deltar i dansen, men jag väntar en baby om ett par månader. Jag blev högst förvånad över att hon anförtrorde mig detta. Den xxx okt. föddes prins Carl Johan. Arbetet med Luggudedräkten hade nu fortskridit så långt att de voro nästan färdiga och den xxx? fick jag brev från H.K.H. Kronprinsen om jag.....